

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Dionysii Carthusiani, luculenta iuxta ac compendiaria in Acta apostolorum exegesis siue commentaria

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Epistola ad Hebræos continet Capita .XIII. Ostendit in ea Apostolus defectu[m] & euacuatione[m] legis Mosaicæ, & perfectionem legis Euangelicæ. Ostendit item & quod Christus verus deus sit & homo, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

¶ Capite vnico

Miram fiduciam habens in Christo Iesu imperandi tibi, quod ad rem pertinet, propter charitatem magis obsecro. Tu autem illum (scilicet fratrem) id est, viscera mea suscipe. Sine cō filio tuo nihil volui facere. Si aliquid nocuit tibi aut debet, hoc mihi imputa. Ita frater, ego te fruor in domino, refice viscera mea in Christo. Confidens de obedientia tua scripsi tibi, sciens quoniam & super id quod dico facies, &c.

¶ Epistola ad Hebræos continet Capita. XIII. Ostendit in ea Apostolus defectū & euacuationē legis Mosai- cæ, & perfectionem legis Euangeli- cæ. Ostendit item & quod Christus verus deus sit & homo, dei & homi- num mediator.

Caput. I.

Multipharie multisque modis olim deus lo- quens patribus in prophetis, nouissime die- bus istis loquutus est nobis in filio quem cō- stituit heredem vniuersorum, per quem fecit & sæcu- la. [Nota in isto capitulo multa testimonia de diuini- tate Christi in litera.] Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, portāsque omnia verbo virtutis suæ purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexterā maiestatis in excelsis, tanto melior angelis effectus, quā- to differentius præ illis nomen hereditauit. Cui enim dixit aliquando angelorum, filius meus es tu, ego ho- die genui te. Nonne omnes sunt administratorij spūs in ministerium missi propter eos, qui hereditatem ca- piunt salutis.

Cap. 2.

Abundantius oportet nos obseruare ea quæ audiimus ne percessuamus. Quomodo enim effugerimus, si tantā

EPITO. EX EP'IS. AD HEBRE.

neglexerimus salutem, q̄ in nos confirmata est, contē-
stante deo signis & portentis & virtutibus, & spiritus
sancti distributionibus. Non angelis subiecit deus or-
bem terræ. Eum qui modico quam angeli minoratus
est, videmus Iesum, p̄pter passionem mortis, gloria, &
honore coronatum, vt gratia dei p̄ omnibus gustaret
mortem. Decebat eum propter quem omnia & p̄ quem
omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, authorē
salutis eorum per passiones consummari. Vñ debuit
per omnia fratribus similari vt misericors fieret &
fidelis pontifex ad deum. In quo enim passus ē ipse &
tentatus, potens est eis qui tentantur auxiliari,

¶ Cap. 3.

Fratres sancti vocationis cælestis participes considera-
te apostolum & p̄ticipem confessionis vestræ Iesum.
Moyse quidem fidelis erat in tota domo dei tanquam
famulus; Christus v̄o tanquā filius in domo sua, q̄ dom⁹
sumus nos si fiduciā & gloriā sp̄ei vsq; ad finē firmam
retineam⁹. Quapropter sicut dicit spiritus sanctus. Ho-
die si vocē ei⁹ audieritis nolite obdurare corda vestra
&c. Videte fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor
malum incredulitatis discedēdi a deo viuo & vero. sed
adhortamini vosmetipsos per singulos dies, vt non
obduretur quis ex vobis fallacia peccati.

¶ Cap. 4.

Non profuit illis sermo auditus, non admixtus fidei.
Festinemus ingredi in illam requiem. Viuus est enim
sermo dei et effcax, & penetrabilior omni gladio ancī-
piti, & pertingens vsq; ad diuisionē animæ ac spiritus.
Et non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius.
Omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius ad quem
nobis sermo. &c. Habentes pontificem magnum q̄ pe-
netrauit cælos Iesum filium dei, teneamus sp̄ei nostræ
confessionem. Non enim habemus pontificem qui non
possit compari infirmitatibus nostris. &c. Adeamus er-
go cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt misericor-
diam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio
oportuno.

¶ Cap. 5.

D. DIONYSI A RICKCART,
Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocat a deo,
tanquam Aaron, Sic & Christus non semetipsum clarifi-
cavit ut pontifex fieret &c. Et cum esset filius dei,
didicit ex his quæ passus est obedientiam &c. Cum
deberetis magistris esse propter tempus, rursus indige-
tis ut vos doceamini quæ sunt elementa exordij sermo-
nis dei, & facti estis quibus lacte opus sit, non solidi ci-
bo. Omnis qui lactis est particeps, expertus est sermo-
nis iustitiæ. Parvulus enim est. Perfectorum autem
est solidus cibus, eorum qui pro consuetudine exercita-
tos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

¶ Cap. 6.

Intermittens igitur inchoationis Christi sermonem ad
perfectionem feramur, ut non segnes efficiamini &c.
Abraham longanimiter ferens, adeptus est repromissi-
onem. Abundantius volens deus ostendere pollicitatio-
nis hæredibus immobilitatem consilij sui, interposuit
iuramentum, ut per duas res immobiles, quibus impossi-
bile est mentiri deum fortissimum solatium habeamus.
&c. Præcursor pro nobis introiit Iesus secundum or-
dinem Melchisedec factus sacerdos in æternum.

¶ Cap. 7.

[Nota hic de Melchisedec, & sacerdotio Christi, &c.
quære.] Melchisedec rex Salem, quod est rex pacis si-
ne patre sine matre, &c. assimilatus filio dei. &c.
Sine vlla contradictione quod minus est a maiore bene-
dicitur. Trāsflato sacerdotio, necesse est ut legis trāsflatio
fiat. Manifestum est quod ex Iuda ortus sit dominus
noster. Nihil ad perfectum adduxit lex. Introductio
vero melioris spei per quam approximamus ad deum.
Christus eo quod maneat in æternum, sempiternum ha-
bet sacerdotium. Unde & saluare potest in perpetuum
accedens per semetipsum ad deum, semper viuens ad in-
terpellandum pro nobis. Talis dicebat
ut esset nobis pontifex, sanctus, innocens, impollutus
& excelsior cælis factus, &cætera.

¶ Cap. 8.

EPITO. EX EPI. AD HEBR. 8.

¶ Talem habemus pontificem qui consedit in dextris sedis magnitudinis in cælis, sanctorum minister & tabernaculi veri quod fixit deus & non homo. Responsum est Moyse. Vide omnia facito secundum exemplar quod tibi ostensum est in monte. ¶ Nota in isto capitulo testimonium Hieremiæ de nouo testamento. ¶ Quoniã ipsi non permãserunt in testamẽto meo, ego neglexi eos dicit dominus. Quod antiquatur & senescit prope interitum est.

¶ Cap. 9.

Christus assistens pontifex futurorum bonorum &c. p. proprium sanguinem introtuit semel in sancta. &c. Si sanguis hircorum & vitulorum inquinatos sanctificat, quantomagis sanguis Christi qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis ad seruiendum deo. Noui testamenti Iesus mediator est. & cætera. Vbi testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est, alioquin nondum valet dum viuit qui testatus est. Omnia pene in sanguine mundantur secundum legem, & sine sanguinis effusione non fit remissio. Non in manufacta sancta Iesus introiit exemplaria verorum, sed in ipsum cælum, vt appareat nunc vultui dei pro nobis. Quemadmodum hominibus statutum est semel mori, post hoc autem iudicium, sic et Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata. Secundo autem sine peccato apparebit expectantibus se in salutem.

¶ Cap. 10.

Vnam habens lex futurorum bonorum non ipsam imaginem rerum, & cætera, nunquam potest accedere perfectos facere. Impossibile est sanguine hircorum & taurorum auferri peccata. Sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel. Christus vnã pro peccatis hostiam offerens sedet in sempiternum.

D. DIONY. A RICK CART.
mum in dextera dei, de cætero expectans donec ponan-
tur inimici eius scabellum pedum eius. Habentes fra-
tres fiduciam in introitu sanctos per sanguinẽ Christi
&c. accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, as-
persi corda a conscientia mala, teneamus spei nostræ
confessionem indeclinabilem. Fidelis est enim qui re-
promissit. Consideremus inuicem in prouocatione cha-
ritatis & bonorum operum non deserentes collectio-
nem nostram, sicut est consuetudinis quibusdã, sed con-
solantes &c. Terribilis quædã ẽ expectatio iudicii, &
ignis æmulatio quæ consumptura est aduersarios.
Irritam quis faciens legem Moyfi, sine vlla miseratio-
ne duobus vel tribus testibus moritur, quãtomagis pu-
tatis deteriora mereri supplicia, qui filium dei concul-
cauerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, &
spiritui gratiæ contumeliam fecerit. Horrendum est
incidere in manus dei uiuentis. Vincitis compassi estis
& rapinam bonorum vestrorum, cum gaudio suscepis-
tis. Patientia vobis necessaria est, vt voluntatem dei
facientes reportetis promissionem. Iustus meus ex fi-
de uiuit, quod si subtraxerit se non placebit animæ meæ.
Nos autem non sumus filii subtractionis in perditione,
sed fidei in acquisitionem animæ.

¶ Cap. ii.

Est aut fides, sperãdaz substantia rerũ, argumẽtũ nõ ap-
parentum. In hac testimonium consequuntur sanes.
Fide intelligimus aptata esse sæcula verbo dei, vt ex in-
uisibilibus visibilia fierent. ¶ Nota in isto capitulo
de fide antiquorum sanctorum. ¶ Fide Enoch trãstus
est ne videret mortem. Sine fide impossibile est place-
re deo. Credere enim oportet accedentem ad deum quia
est, & inquirentibus se remunerator sit. Expectabat
Abraham fundamenta habentem ciuitatem, cuius arti-
fex & conditor deus. Iuxta fidẽ defuncti sunt omnes
isti non acceptis repromissionibus, sed a longe eas al-
picientes & salutantes, & confitentes quia peregrini et
hospites sunt super terram. Qui enim hæc dicunt, fig-
nificant se patriam inquirere. Magis elegit Moyses ab-

E P I T O . E X E P I S , A D H E B .

stigi cum populo dei, quam temporalis peccati habere
iocunditatem, maiores diuitias & stimans thesauro Ae
gyptiorum, impropertu Christi. Inuisibilem enim tan
quam videns sustinuit. Fide transferunt mare rubrum
tanquam per aridam tetram &c. Nota Samson ponit
in numero sanctorum. Quid dicam de Gedeon, Barach
Samson, Iepte, David, Samuel, & alijs prophetis qui p
fidem vicerunt regna, opati sunt iusticiam, adepti sunt
repromissiones in Christo iesu domino nostro &c. Lu
dibria & verbera expti. Egentes, angustiati, afflicti,
quibus dignus non erat mundus &c. In solitudinibus
errantes, in montibus & in speluncis, & in cauernis ter
ra

¶ Cap. 12

Ideoq; & nos tantam habentes impositam nobis nubē
testium, deponentes omne pondus & circumstans nos
peccatum, per patientiam curramus ad propositum ne
bis certamen, aspicientes in authorem fidei, & consum
matorem iesum &c. Recogitate eum qui talem consti
tuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictio
nem, vt non fatigemini animis vestris. Nondam em
vsque ad sanguinem restitistis &c. Fili mi noli negli
gere disciplinam domini &c. In disciplina perseuerate,
tanquam filijs vobis se offert deus. Quis enim filius,
quē non corripit pater? Quod si extra disciplinam estis,
cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri & non
filij estis. Omnis disciplina in p̄senti quidem videtur
non esse gaudij sed mœroris, postea aut fructum paca
tissimi exercitatis per eam reddet iusticiæ. Pacem
sequuntur cum omnibus & sanctimoniam, sine qua ne
mo deum videbit, contemplantes ne qua radix amari
tudinis sursum germinans impediatur, & per illam inq̄
nentur multi. Accessistis ad montem Syon & ciuitatem
dei viuētis & Hierusalem cœlestem, & multorum mi
lium angelorum frequentiam, & ecclesiam primitiuo
rum qui conscripti sunt in cœlis, & iudicem omnium deū,
& spiritum iustorum perfectorum &c. Seruiamus deo
placentes, cum metu & reuerentia. Etenim deus noster
ignis consumens est. ¶ Cap. 13.

D. DION A RICK. CART.
Charitas fraternitati. s. maneat vobiscum, & hospitali-
tatem nolite obliuisci. Mementote vincitorum tāquam
simul vincti. Honorabile connubium, & thorus imma-
culatus. Mementote præpositorum vestrorum qui vo-
bis loquuti sunt verbum dei, quorum inuenientes exitum
imitamini fidem. Iesus Christus heri & hodie, ipse & i
sacula. Doctrinis varijs & peregrinis nolite abduci. Op-
timum est gratia stabilire cor, non escis. Iesus vt sancti-
ficaret populum extra portam passus est. Exeamus igit
ad eum extra castra, improperium eius portantes. Non
enim habemus hic manentem ciuitatem sed futuram in-
quirimus. Per ipsum ergo offeramus hostiā laudis deo
semper. Beneficentię & communionis nolite obliuisci.
Talibus enim hostijs placatur deus. Obedite præpositis
vestris & subiaceate eis. Ipsi enim peruigilant, quasi rati-
onem pro animabus vestris redditurus: vt cū gaudio hoc
faciant & non gementes. Hoc enim expedit vobis. De-
us pacis q̄ eduxit de mortuis pastorem magnum domi-
num nostrum Iesum Christum, aptet vos in omni bono
vt faciatis voluntatem eius faciens in vobis quod pla-
ceat coram se per Iesum Christum cui est gloria in secu-
la sæculorum. Rogo vos fratres, vt, sufferatis verbum
solati. Etenim per paucis scripsi vobis.

Liber actuum apostolorum continet
capita viginti octo. Declarat in eo
sanctus Lucas Christo in cœlum assū-
pto, visibilem spiritus sancti missionē,
gestaque apostolorū & præcipue Pau-
li, atq; infantiam nascentis ecclēsię de-
scribit

Caput primum

Cœpit IESVS facere, & docere vsque in di-
em, & cetera. qua assumptus est. Præbuit Iesus
seipsum viuum post passionem suam in multis